

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

**SESOTHO PUO YA LAPENG: PAMPIRI YA I
SESOTHO HOME LANGUAGE: PAPER I**

MARKING GUIDELINES

Nako: Dihora tse 3

Matshwao: 100

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

KAROLO YA A TEKOKUTLWISISO

POTSO YA 1

- 1.1 Ke dipuo tsa hae bonyaneng ba hae. Ke ha Amanda a bua hore yena e tla ba sebini a sa le monyane, ho bana ba bang.
- 1.2 Ke lenaneo la tlhodisano moo ho kgethwang sebini se hlwahlwa, le hlahang thelevisheneng.
- 1.3 Ke hobane ke yona eo a qadileng ho hatisa mmimo wa hae ka yona.
- 1.4 O a re thetsa. B
- 1.5 O ile a mamela albamo ya hae e ntjha e bitswang *Power*.
- 1.6 Amanda o bolela hore batho ba ntse ba thabela le ho rata mmimo wa hae.
- 1.7 Lebaka ke hore metswalle ya hae e nang le letlalo le hlakileng ka lebala e ne e tshwarwa hantle./Ke lebala la hae le letsho leo a neng a bona batho ba sa mo tshware hantle ka baka la lona ha a ntse a hola.
- 1.8 Ke ka moo batho ba bang ba boletang hore o ama maphelo a bona ka mmimo wa hae ka teng. Albamo ya hae ya pula madiboho e ile ya fihlella platinum?
- 1.9 Ka makgetlo a mararo.
- 1.10 Ke ha a hlalosa hore maikutlo a hae a ne a tsholoha ha a ne a kopanya albamo ya hae.
- 1.11 Ke hobane o ne a ikamohetse hore ke motho ya nang le lebala le letsho a se a bile a rata seo a leng sona.
- 1.12 Ke ntlha, hobane le ha motho a ka latela ditakatso tsa hae, talente e dula e ikgetha diketsong tsa hae.
- 1.13 Ke maikutlo a tebileng/thabileng/thahasello boitshepo a bontshang mamello ho seo a se etsang. Tsela eo a tsepamitseng maikutlo a hae ka teng.
- 1.14 Ke seberekane hobane o sebetsa ka thata hore a fumane seo a se batlang./O bohlale, motho ya bohlale o a tseba hore o lokela ho sebetsa ka thata.

KAROLO YA B KAKARETSO/KGUTSUFATSO

POTSO YA 2

Ha ho moaho ntle le motheo, ho ipeha pele ho tshwana le ho etsa motheo o tsitsitseng ka tsela tse ngata. Qala pele ka ho fodisa maikutlo a hao pele o fodisa a batho ba bang. Moo o kileng wa ba le diketsahalo tse bohloko tsa bophelo di hlwaye pele o be o fole. Etsa dikamano tse ntle le batho ba bang, hona ho ka o thusa. Tsela eo o e nkang e itshetlehile hodima seo o batlang ho se fihlella, batho ba se nang tataiso hangata ke ba so etse qeto ya hore ba ya kae ka bophelo. Ha o sa tsebe o ya kae o tla tseba jwang hore o tswe le kae? Motho o lokela ho tseba bofokodi ba hae pele a kopa thuso ho batho ba bang.

Palo ya mantswe 89

HO TSHWAYA KGUTSUFATSO

Ha ho tshwauwa kgutsufatso ho lokela hore ho itshetlehwe ka ho kenyeletsa dintlha tse hlokwang ke potso.

Kgutsufatso e tlameha ho tshwauwa ka tsela e latelang:

- Matshwao a 7 bakeng sa dintlha tse 7.
- Matshwao a 3 bakeng sa puo.
- Matshwao kaoefela: 10.

Kabo ya matshwao a puo ha a nepane le dintlha tsa mohlalobuwa:

- Ha dintlha 1–3 di nepahetse: fana ka letshwao le le 1.
- Ha dintlha 4–5 di nepahetse: fana ka matshwao a 2.
- Ha dintlha tse 6–7 di nepahetse fana ka matshwao a 3.

KAROLO YA C DITHOTHOKISO

POTSO YA 3

- 3.1 3.1.1 Ee, sethothokisi se re bolella ka tshenyo le mahlomola tse bakwang ke dintwa tse aparetseng Afrika.
- 3.1.2 Ke phetapheto ya mantswe, e hatella lentswe lena (tswala).
Ke phetapheto ya sebopeho e tlisa morethetho.
- 3.1.3 E bohlokwa hobane e bopela mmadi setshwantsho sa sabole tse benyang di bolaya, ditopo tsa batho le masea, le madi a qaphaletsang batho difahleho.
- 3.2 3.2.1 Ke ya hore, ha hona motho ya ka ipatang ho ya ho ile, le Raleqheka o ile a bonwa.
- 3.2.2 Ho kgina morethetho, e fokotsa palo ya mantswe. Ho hatella mantswe ao sejura e leng pela ona (A re,). Sa ho ngotla molathothokiso o fana ka morethetho.
- 3.2.3 Ke temathothokiso ya 3 hobane ke moo Raleqheka a etsang maqheka teng.
- 3.2.4 E mo hlahisa e le motho ya boi/bokwala.
E mo hlahisa e le motho ya bohlale.
- 3.3 3.3.1 Ke sonete, hobane e na le mela e 14, mela e 8 e qalang e hlalosa qaleho ya boshodu ba sethothokisi mme mela e 6 e qetela e bontsha diketso tsa boshodu.
- 3.3.2 D/Hendiadese. Mohopolo o le mong o hlahiswa ka mantswe ana (ho leleka le ho lahla) a atamelaneng ka moelelo.
- 3.3.3 a bb aa bb a.

E fana ka morethetho thothokisong.
- 3.3.4 Ke hobane boshodu ke ntho e se nang boleng, e bobebe eo motho a sa lokelang ho kgahlwa ke yona.
- 3.3.5 Se bapisa boshodu le ketso e ileng ya etswa ke Adama le Eva ya ho kgala.
- 3.4 3.4.1 Mmadiberwane o ne a patile mokgwa o mobe wa hae, jwale o ntsha mokgwa hae.
- 3.4.2 Ke ho potlakisa mola wa thothokiso. Ho fa molathothokiso morethetho.
- 3.4.3 Maikutlo a bontshang ho tella le lenyatso.
- 3.4.4 Ke tshwantshanyo/papiso.

KAROLO YA D THUTAPUO LE TSHEBEDISO YA PUO

POTSO YA 4

- 4.1 Ho kgothaletsa bareki ho reka sehlahiswa sena. (Ela tlhoko, ha moithuti a ngotse karolo ya pele feela o fumana ntlha e le nngwe.)
- 4.2 E, hobane ho behilwe setshwantsho sa mosadi e seng sa monna./E, e bonala e etseditswe basadi.
- 4.3 Ke ditatso tse 3 e leng Vanilla, Chocolate/le Strawberry. (e le nngwe feela)
- 4.4 Se entswe ka lebese la Clover.
- 4.5 E, se bonahala se na le melemo e hlokwang ke mmele.
KAPA
Tjhee, babapatsi ba leka ho re hohela hore re reke disebediswa tsa bona leha di ntse di tshwana le tse ding ka melemo.
- 4.6 Ke dipatlisiso ka dikhemikale, e amana le thuto ya Saense (Science).
- 4.7 Re lokela ho bala ditaelo ka nepo hore re se ke ra tswa kotsi ha morao.
- 4.8 Ke letshwao le bontshang hore motho enwa o tshohile ke se etsahalang./ O makaditswe ke tse etsahaleng.
- 4.9 Mohopolo wa hore o ne a sa rate ho etsa diteko tsa ho ba sebakadi.
- 4.10 C/se nang nnete.
- 4.11 Maikutlo a ho se itshepe.
- 4.12 "Ka sepheo sa kopanya dipolelwana tse pedi.
- 4.13 E, phapano e teng, radio re e mamela feela athe Thelevishine re mamela ebile re shebella diketsahalo.
- 4.14 Hobane le bontsha hore lentswe lena ha le a fella ho na le se siilweng.
- 4.15 E bontsha hore lebitso lena ha le iswa bongateng sehlongwapele sa lona se tla fetoha (Ba-emedi).

POTSO YA 5

Boikgethelo

Motjha ya ratehang, boikgethelo ke ba hao. O ka kgetha lerato kapa lehloyo, dikgonahalo kapa tse sa kgoneheng, lefifi kapa kganya, katleho kapa ho hloleha hammoho le tshepo kapa ho nyahama. Re phela naheng ya menyetla; naheng ya nnete ya 'lebese le dinotshi'. Ka bomadimabe bongata bo na le mahlo, empa ha ba bone. Bula mahlo le kelello mme o tla bona bokamoso ha bo a lokela ho ba lerotho le ho hloka botsitso. O fuwe tse ngata ka tse fokolang, ke nako ya hore o bule mahlo mme o thulane le phephetso ka nngwe le ka tharollo ka maikemisetso le ka boitelo.

Matshwao ohle: 100